בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ה.

מתוס תשבונות. שאם יכנוס למולאי שבת יעשה סעודה בלילה וימשוך בשבת מהו לריך להוליא וכתיב וזכר דבר (ישעיה נח): **מפקחים.** מוליאין לאור: **פיקוח.** פוסקוגכרמ"ש בלע"ז: **ערטיאות.** פלטי מלכים ושלטוים: **ללמדו אומנות.** מלוה הוא דכתיב (קהלת ט) רלה חיים עם אשה אשר אהבת לעוד אומנות שתחיה הימנו עם המורה ואמרינן בקידושין (דף כט.) שאביו חייב ללמדו אומנות: **שמא ישחוט בן עוף.** בשבת לצורך מולאי שבת שיהא טרוד ויסבה שהוא שבת: **שאל להיות בשני בשבת.** שלריכין להרבות בסעודה אחר השבת שהוא ערב יום כפורים: **ידחה.** לשליחי בשבת שמא ישחוטו בן עוף לצורך סעודת ממחר: **אין ליה רווחא.** לשחוט בלילה שהסעודה אינה עד למחר: **הכא ליה ליה רווחא.** שהסעודה בלילה אחר השבת משחיכה מיד: **ולא חיישינן לאיקרורי דעתא.** אם לא ימלא לה בתולים לא חיישינן שיתקרר כעסו בהאי פורתא: **ונבעלם בחמישי.** משתחשך ברביעי ותיכנס ליל חמישי: **ברכה לדגים.** פרו ורבו ומלאו את המים כו' (בראשית א): **הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם.** פרו ורבו ומלאו את הארץ (שם): **טעמא משום ברכה.** אבל מאן דלא קפיד אברכה משום איקרורי דעתא לא חיישינן משום האי פורתא: **ברכה דאדם עדיפא ליה.** ומיהו בשאי לא תנשא בתולה בזמן ארוך עד שני בשבת דאתו דיינו חיישינן לאיקרורי אבל ברביעי עד חמישי לא חיישינן: **למחר משכים לאומנתו והולך.** שאין משאה אלמון באלמנה אלא יום אחד כדלקמן בפירקין (דף ז.): **חמישי בשבת.** יום חופה: **ושני בשבת.** מיבת ביאה: **אדם בעל.** למ"ד ברכה דאדם עדיפא אף זו תיבעל בשני למ"ד משום שקדו נבעלת בחמישי דהא לא יבכיס לאומנתו: **גדולים מעשה לדיקים ממעשה ילירת שמים וארץ.** ומשום בר קפרא נקט לה דאיירי לעיל באגדה: **אף ידי.** חדא יד: מקדש מעשה ידי לדיקים הוא: **הכי קאמר.** האי ומעשה ידיו במעשה הלדיקים כתיב שקרוין מעשה שלהם מעשה ידיו של הקב"ה והק"ק ומעשה ידיו דהוא מעשה הלדיקים מגיד הרקיע שהרקיע מעיד עליהם לברות שהם לדיקים שמתפללין על הגשמים ומטר יורד: **יחד.** קכילי"י בלע"ז: יניח

משום חשבונות אמר ליה אביי וחשבונות של מצוה מי אסירי והא רב חסדא ורב המנונא דאמרי תרוייהו [6]א"חחשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת וא"ר אלעזר [2]פוסקין צדקה לעניים בשבת ואמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן [3]הולכין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת ואמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן מפקחין פיקוח נפש בשבת ואמר רב שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן הולכין לטרטייאות ולקרקייאות לפקח על עסקי רבים בשבת ותנא דבי מנשיא [4]משדרכין על התינוקת ליארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות אלא אמר רבי זירא גזירה שמא ישחוט בן עוף א"ל אביי אלא מעתה יום הכפורים שחל להיות בשני בשבת ידחה גזירה שמא ישחוט בן עוף התם דלנפשיה לא טריד הכא דלאחרים טריד אי נמי התם אית ליה רווחא הכא לית ליה רווחא השתא דאתית להכי ערב שבת נמי גזירה שמא ישחוט בן עוף איבעיא להו בתולה נשאת ברביעי ונבעלת ברביעי ולא חיישינן לאיקרורי דעתא או דלמא בתולה נשאת ברביעי ונבעלת בחמישי דחיישינן לאיקרורי דעתא ת"ש דתני בר קפרא בתולה נשאת ברביעי [5]ונבעלת בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם טעמא משום ברכה אבל משום איקרורי דעתא לא חיישינן אי הכי אלמנה נמי תיבעל בחמישי הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים ברכה דאדם עדיפא ליה ואי נמי משום שקדו דתניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בששי שאם אתה אומר תיבעל בחמישי למחר משכים לאומנתו והולך לו [6]שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל [7]שיהא שמח עמה שלשה ימים חמישי בשבת וערב שבת ושבת מאי איכא בין ברכה לשקדו איכא ביניהו אדם בטל אי נמי יום טוב שחל להיות בערב שבת דרש בר קפרא גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ דאילו במעשה שמים וארץ כתיב [1]אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ואילו במעשה ידיהם של צדיקים כתיב [2]מכון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני כוננו ידיך השיב בכלי אחד ור' חייא שמו [3]ויבשת ידיו יצרו ידו כתיב והכתיב יצרו א"ר נחמן בר יצחק יצרו אצבעותיו כדכתיב [4]כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת מיתיבי [5]השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע הכי קאמר מעשה ידיהם של צדיקים מי מגיד הרקיע ומאי ניהו מטר דרש בר קפרא מאי דכתיב [6]ויתד תהיה לך על אזנך אל תקרי אזנך אלא על אוזנך שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון

מסורת הש"ס

6) שבת קב, ב) (ועיל ב. ג. לקמן ז.), ג) [ועי' כתוס' שבת קנב: וסוכה כב. ד"ה ולא ותוס' פרהדרין מז:],

תורה אור השלם

1. אף יָדִי יָסְדָה אָרֶץ וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם קֹרֵא אֲנִי אֵלֵיהֶם יַעֲמֹדוּ יַחְדָּו: ישעיה מח יג
2. תֵּבֹאמוּ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: שמות טו י
3. אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עֲשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: תהלים צה ה
4. כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה: תהלים ח ד
5. הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כָּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ:
תהלים יט ב
6. וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל אָזְנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּצָה וְחָפַרְתָּה בָּהּ וְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת צֹאָתֶךָ: דברים כג יד

עין משפט נר מצוה

יח א ב ג ד מי' פכ"ד מהל' שבת הל"ה סמג לאוין סה עוש"ע אח"מ סי' שו סעי' ו:
יט ה עוה"ע סי' סד:
כ ו מי' פ"י מהל' אישות הל' יב סמג עשין מה עוש"ע אה"ע סי' סד סעי' ג:

לעזוי רש"י

פושקונברס"ש [רשקומבריסי"ט]. הילוך.
קכילי"י [קיכיל"א]. יחד, יה, יח.

תוספות רי"ד

ר"ח ורב המנונא דאמרי תרוייהו חשבונות של מצוה מותר לחשבן בשבת וא"ר אלעזר פוסקין צדקה לעניים בשבת. וא"ר יעקב ב"א אר"י מפקחין פקוח נפש בשבת והולכים לב"כ ולבתי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבת. ותנא דבי מנשה משדרכין על התינוקת לארס בשבת ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות בשבת. וא"ר שמואל בר נחמני אר"י הולכין לטרטראיות ולקרקסאות לפקח על עסקי רבים בשבת: תני בר קפרא בתולה נשאת בד' ונבעלת בה' הואיל ונאמרה בו ברכה לדגים ואלמנה נשאת בה' ונבעלת בששי הואיל ונאמרה בו ברכה לאדם ותניא מפני מה אמרו אלמנה נשאת בחמישי ונבעלת בו' שאם אתה אומר תבעל בחמישי למחר משכים הוא לאומנותו והולך. שקדו חכמים על תקנות בנות ישראל שיהא שמח עמה ג' ימים ה' בשבת ו' בשבת ושבת:

איכא בין לישנא דמשני ברכה דאדם עדיפא ליה ובין לישנא דאי נמי משום שקדו ומשני דאיכא ביניהו אדם בטל אי נמי י"ט שחל להיות כו' דלישנא דטעמא דברייתא משום שקדו ולא משום ברכה הכא דליכא שקדו נבעלת אם ילדה בחמישי אבל לישנא קמא דטעמא דברייתא משום ברכה כדמשמע פשטא דברייתא אפילו באדם בטל או כי"ט שחל להיות בערב שבת דליכא משום שקדו מכל מקום משום ברכה תבעל בששי ואפילו להאי לישנא אי לאו שתקנו משום שקדו משום ברכה נחוה לא היו קונעים יום כדפרישית לעיל גבי ותנשא בחד בשבת: **דאילו** בשמים ובארץ כתיב אף ידי וגו'. דמשמע חדא תע"ג דמסיים קרא וימיני טפחה שמים ואמר בשילהי הקומץ רבה (מנחות לו: ושם) דיד היינו שמאל ח"כ תרתי כתיב מ"מ בחד מעשה ליכא אלא חד אבל במעשה לדיקים בחד מעשה כמו בית המקדש כתיב תרתי ידיים:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com